

FARRAN I MAYORAL, JOSEP (Barcelona, 1883-1955). Assagista, periodista i traductor. De formació autodidacta, estudià grec i visqué un temps a França i a Itàlia. Fou professor de filosofia i pedagogia a la Universitat Industrial i director de la biblioteca del Consell Pedagògic de la Mancomunitat, per a les publicacions del qual traduí un assaig de William James, *El sentiment de la racionalitat*. Fou redactor de *La Veu de Catalunya* i col·laborà a *La Revista* (també amb alguna traducció, com ara un article de Chesterton de l'*Illustrated London News*, el 1918) i a la *Revista de Catalunya*. Tant en els seus assaigs periodístics, publicats abans de la guerra (*Lletres a una amiga estrangera*, 1920; *Diàlegs crítics*, 1926; *Homes coses, polèmiques*, 1930), com en els dedicats al teatre (*La renovació del teatre*, 1917), ofereix un retrat del gust literari i dels ideals noucentistes d'espiritualitat, classicisme i civilitat. Per a ser representada en la primera sessió del Teatre dels Poetes (1925) traslladà *Els enamorats*, de Goldoni. S'havia estrenat com a traductor teatral molt abans, amb una obra de Shakespeare (*La feréstega domada*), i també traduí dues obres de Merimée. Fou un dels primers col·laboradors de la Fundació Bernat Metge, on publicà la *Poètica* d'Aristòtil, de la qual existia una versió anterior d'Ignasi Casanoves¹ (1907). Traduí al català per primera vegada els *Diàlegs dels déus i les divinitats marines*, de Llucià. Una obra deutora de la de Llucià, els *Diàlegs dels morts* de Bernard Le Fontenelle, constituïa el llibre de capçalera del traductor, el qual hagué de persuadir diversos editors fins que finalment Carles Soldevila¹ l'inclogué a la "Biblioteca Univers". Per a la "Biblioteca Literària" lliurà *El vicari de Wakefield* de Goldsmith i, d'*Els viatges de Gulliver* de Swift, en traduí els dos primers: *Viatge a Lilliput* (n'existia una traducció anterior, de Lluís Deztany¹, del 1913, a la "Biblioteca Popular de l'Avenç") i *Viatge a Brobdingnac*; més endavant en va traduir el quart, el *Viatge al país dels cavalls*. Precedits d'un pròleg extens, en què reflexionava sobre la sàtira i la misantropia, es preuava d'oferir una versió sense mutilacions (fet estrany, sostenia el traductor, en les edicions que corrien a l'època), alhora que justificava el retoc d'alguns mots i la supressió d'un passatge "d'evidentíssim mal gust". En la reedició de 1981 es restituïren els passatges breus eliminats i s'hi introduïren algunes correccions menors. Durant la postguerra va traduir prolixament al castellà, sobretot ficció, directament de les tres llengües que coneixia. De l'anglès, Carlyle, Poe, Emerson, Pater, Stevenson, Huxley i autors més comercials, com Frank Swinnerton, Maurice Hewlett, Frank Harris i Raymond Chandler, entre d'altres; del francès, Stendhal, Sainte-Beuve, Bernardin de Saint-Pierre i la correspondència de Paul Claudel i André Gide; de l'italià, Benvenuto Cellini i Dino Buzzati. Traduí Confucio, Ibsen, Sergiusz Piasecki, Thomas Mann o Stephan Zweig, a més d'alguns assaigs sobre ciència, geografia i història i algunes biografies. [Sílvia Coll-Vinent]

SHAKESPEARE, William. *La feréstega domada*. Barcelona: E. Domènec, 1908.
JAMES, William. *El sentiment de la racionalitat*. Barcelona: Consell de Pedagogia, 1918.
GOLDSMITH, Oliver. *El vicari de Wakefield*. Barcelona: Editorial Catalana, 1919.
LLUCIÀ DE SAMÒSATA. *Diàlegs dels déus i de les divinitats marines*. Barcelona: La Revista, 1919.
SWIFT, Jonathan. *Els viatges de Gulliver*. Barcelona: Editorial Catalana, 1923.
MERIMÉE, Pròsper. *Tamango*. Barcelona: [1924]. (NE, 15)
ARISTÒTIL, Poètica. *Constitució d'Atenes*. Barcelona: 1926. (FBM, 19)
FONTENELLE. *Diàlegs dels morts*. Barcelona: [1929]. (BU, 11)
MERIMÉE, Pròsper. *La llegenda de Don Joan*. Barcelona: 1934. (QL, 2)
SWIFT, Jonathan. *Viatge de Gulliver al país dels cavalls*. Barcelona: La Rosa dels Vents, 1936.

"Una paraula sobre Lluccià i Plutarc i la nova manera de traduir.- *La Odissea*, traducció de Carles Riba". *La Revista* (16 desembre 1920), p. 356-361.

BUFFERY, Helena *Shakespeare in Catalan. Translating Imperialism*. Cardiff: University of Wales, 2007.